

TERVISEDENDUSE KONVERENTS

Tanel Ross

Täna sel traditsioonilisel tervisekonverentsil räägiti **teabest ja tõenduspõhistest valikutest hea tervise nimel**. Täna hommikul kogunes ka haigekassa **nõukogu** ning lisaks haigekassa arengukavale 2014...2017 ja 4-aasta finantsprognosile oli nõukogu päevakorras olulise teemana ülevaade haigekassa tegevustest tervise edendamise alal.

Haigekassa on osalenud tervise edendamise tegevuste rahastamises alates **1995. aastast**. **Haiguste ennetamine ja tervise edendamine** on meile olulised tegevusvaldkonnad koostöös sotsiaalministeeriumi, Tervise Arengu Instituudi, Tartu Ülikooli ja teiste partneritega.

Kokkuvõtvalt saab hommikuse arutelu kohta nõukogus positiivsena öelda, et teemast oldi väga huvitatud ja **edenduse valdkonda peeti jätkuvalt prioriteetseks**.

Oluline on **elanikkonda motiveerida terviseriske vähendavale käitumisele**. Suur osa tervisemõjudeid on **väljaspool tervishoiusektorit**, ja seetõttu on hea, et selle valdkonnaga tegeleb järjest enam ka politsei, Päästeamet ja Maanteeamet. **Haigekassa panustab täna elanike tervise arengusse peamiselt nende tegevuste kaudu, mis on seostatud meie põhivaldkonna - tervishoiusüsteemiga**.

Terviseriskide võtmine on kokkuvõttes iga **inimese vabatahtlik otsus ja peegeldab suuremal või vähemal määral iga inimese unikaalseid ja isiklikke valikuid**. Loomulikult ei ole ei haigekassa ega riigi kompetentsis neid valikuid igale inimesele ette kirjutada. Küll aga saab riik kaasa aidata sellele, et valikuid tehes on inimese käsutuses suurim võimalik hulk teavet võetavate riskide kohta ning luua tingimused riskide õigeks hinnastamiseks. Kokkuvõtlikult võib öelda, et riikliku poliitika eesmärk peab olema ühelt poolt tervisekäitumist puudutava **teabe kättesaadavaks tegemine**, teiselt poolt aga **terviseriskide realiseerumise tulemusena kaasnevate kulude ennetav katmine**, näiteks riskantsema tervisekäitumise maksustamine.

Tervise edendamisel ei lähtuta kaasajal enam traditsioonilisest tervisekasvatuse ja -käitumise printsiibist (näiteks suitsetamine, toitumine, liikumine, riskikäitumine), vaid seda käsitletakse laiemalt - **inimese toimetulek ja kontroll oma elu mõjutavate tegurite üle, sh haigestumise korral**.

Tulenevalt sellest toetab haigekassa tervise edendamises peamiselt tegevusi, mis suurendavad elanike teadlikkust terviseriskidest ja tervishoiusüsteemi toimimisest, et tervishoiuteenuste kasutamisel ja raviprotsessis **oleks toetatud teadlikud valikud**. Näiteks **mõistlikust ravimikasutusest**, mille sotsiaalkampaaniaid oleme korraldanud, võidab **nii üksikisik kui ühiskond tervikuna** – kui inimese kulutused ravimitele on väiksemad, siis tema ravi järjepidevus üldjuhul paraneb, seeläbi on haigus paremini ohjatud, tekib vähem tüsistusi ja väheneb haiglaravivajadus, pikeneb rahvastiku eluiga.

Kindlustatute teadlikkuse suurendamiseks rahastame lisaks sotsiaalkampaaniate korraldamisele teavitusi. Eriti oluliseks peame **laste ja noorte tervise arengu toetamist**. **Alus tervisekäitumisele** pannakse lapse- ja noorukieas, seetõttu toetame tervise edendamise

tegevusi lasteaedades ja koolides. Mida teadlikumad ja tervemad on meie järglased, seda enam areneb Eesti heaolu.

Täna on räägitud tõenduspõhisusest ja usaldusväärsest terviseinfost. Ravistandardite uuendamise protsessi osana jätkame **tõenduspõhiste patsiendijuhendite** väljaandmise toetamist. **Inimeste teadlikkuse tõstmine ja patsiendiharidus on valdkond, kuhu panustades vähendame edaspidiseid kulutusi ravile.** Selleks, et tervishoiuteenuste kasutamisel ja raviprotsessis oleks toetatud teadlikud valikud, on vajalik erinevate osapoolte ühine koostöö. Oluline on kaasata **patsientide esindusorganisatsioone** ja seetõttu teeb meile heameelt nende üha suurenev aktiivsus. Peame teadvustama, et **patsient on ravi meeskonna** liige, mitte passiivne osapool ja tegutsema selle nimel.

Elanikkonna vananemine toob kaasa uued väljakutsed. Kvaliteetne pikaajaline elu ongi tervise edendamise eesmärgiks ja **arenev teadus, innovatsioon ja e-lahendused** pakuvad üha **individuaalsemaid võimalusi** ja lahendusi. On mõistetav, et inimeste **teadlikkus ja nõudlikkus** suurenevad. Kõike seda arvestades tuleb meil langetada otsuseid, kuidas kasutada olemasolevaid ressursse (sh inimressursse) saavutamaks maksimaalne tulemus **elanikkonna tervise seisukohalt**. On selge, et piiratud eelarve tingimustes tuleb panustada tegevustesse, mis on tõenduspõhised ja enim tervist ning elu säästvad.

Kõik tänased siinviibijad on teinud hea valiku, et veeta päev ühiselt tervise edendamise meeleolus. Soovin jaksu ja energiat järgnevateks tegemisteks, et Eesti oma tervisenäitajate poolest muutuks üha sarnasemaks Põhjamaadega.

Täname konverentsi korraldusmeeskonda, kõiki ettekandjaid ja osalejaid. Kohtumiseni järgmisel tervisedenduse konverentsil.